

Avdelningen för befolkning och välfärd
Enheten för social välfärdsstatistik

Levnadsförhållanden bland personer med funktionsnedsättning

Statistiska centralbyrån (SCB) har i sitt regleringsbrev för år 2018 fått i uppdrag att redovisa uppgifter i befintlig statistik om levnadsförhållanden bland personer med funktionsnedsättning. I enlighet med uppdragsbeskrivningen har redovisningen av uppdraget föregåtts av en dialog om innehållet med Myndigheten för delaktighet.

Definition av funktionsnedsättning

I Sverige finns i dag inga fastställda kriterier för vem som ingår i gruppen personer med funktionsnedsättning. Olika funktionsnedsättningar påverkar människor i olika situationer, och det är svårt att fastställa en exakt definition som fungerar i alla sammanhang.

Myndigheten för delaktighet har, utifrån de uppgifter som finns i Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC), valt vilka frågor som ska användas för att definiera funktionsnedsättning inom ramen för detta uppdrag.

Definitioner för tabellerna om personer 16 år och äldre

I tabellerna om personer 16 år och äldre definieras redovisningsgrupperna avseende funktionsnedsättning på följande sätt:

Personer med funktionsnedsättning

De funktionsnedsättningar som ryms inom denna grupp omfattar följande:

- * synsvårigheter
- * hörselnedsättning
- * nedsatt rörelseförmåga
- * svåra besvär av astma och/eller allergi
- * svåra besvär av ångslan, oro eller ångest
- * i hög grad nedsatt aktivitetsförmåga
- * stora problem pga. dyslexi och/eller dyskalkyli
- * neuropsykiatrisk diagnos

Gruppen som här kallas "Personer med funktionsnedsättning" omfattar personer som, enligt nedanstående definitioner, har åtminstone en av ovan nämnda funktionsnedsättningar.

Personer med minst 2 funktionsnedsättningar

Personer som har minst två av nedan funktionsnedsättningar. Notera att det t.ex. kan innebära att en person både har synsvårigheter och nedsatt hörsel. Det kan också innebära att en person t.ex. bedöms ha nedsatt rörelseförmåga eller svåra besvär av astma/allergi eller har en neuropsykiatrisk diagnos och dessutom bedöms ha en i hög grad nedsatt nedsatt aktivitetsförmåga – och att den nedsatta aktivitetsförmågan kan bero på den nedsatta rörelseförmågan, de svåra besvären av astma/allergi eller den neuropsykiatriska diagnosen. En person som här bedöms ha minst två funktionsnedsättningar kan med andra ord ha en funktionsnedsättning och att den resulterar i att de dessutom har en i hög grad nedsatt aktivitetsförmåga.

Synsvårigheter

Omfattar de urvalspersoner som svarat ja på följande fråga:
Har du synsvårigheter, till exempel svårt att se vanlig text i en dagstidning
 [OM ANVÄNDER GLASÖGON/KONTAKTLINSER:
även om du använder glasögon eller linser?]

Det finns ingen fråga i ULF/SILC om urvalspersonen är blind, men om det framkommer som svar på frågorna om syn finns ett svarsalternativ för det. Om detta svarsalternativ angetts för någon av frågorna bedöms urvalspersonen ha synsvårigheter.

Nedsatt hörsel

Omfattar de urvalspersoner som svarat ja på en av nedan två frågor:
Använder du hörapparat?
Har du nedsatt hörsel, till exempel svårt att höra vad som sägs i samtal mellan flera personer?

Det finns ingen fråga i ULF/SILC om urvalspersonen är döv, men om det framkommer som svar på frågorna om hörsel finns ett svarsalternativ för det. Om detta svarsalternativ angetts för någon av frågorna bedöms urvalspersonen ha nedsatt hörsel.

Nedsatt rörelseförmåga

Omfattar urvalspersoner som har svarat ja på frågan:
Har du svårt att gå i trappor?
 OCH som har svarat stora svårigheter på frågan
Tycker du att du har stora eller vissa svårigheter att gå i trappor?
 OCH/ELLER har svarat nej på frågan
Kan du ta en kortare promenad på cirka 5 minuter i någorlunda rask takt?

Det finns ingen fråga i ULF/SILC om urvalspersonen specifikt är rullstolsburen, men om det framkommer

som svar på frågorna om svårighet att gå i trappor eller ta promenad finns ett svarsalternativ för det. Om detta svarsalternativ angetts för någon av frågorna bedöms urvalspersonen ha nedsatt rörelseförmåga.

I hög grad nedsatt rörelseförmåga

Samma definition som ovan anges för nedsatt rörelseförmåga, med följande tillägg:

Har svarat ja på minst en av följande två frågor:
Använder du käpp, kryckor, rullator, rullstol eller liknande för att förflytta dig?
Behöver du hjälp av en annan person för att förflytta dig?

Svåra besvär av astma/allergi

Omfattar urvalspersoner som svarat ja på minst en av följande två frågor:

Har du någon allergi?
Har du astma?

OCH har svarat svåra besvär på minst en av följande två frågor:

Tycker du att du har svåra eller lätta allergiska besvär?
Tycker du att du har svåra eller lätta besvär med astma?

Svåra besvär av, ängslan oro eller ångest

Omfattar urvalspersoner som svarat ja på frågan

Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?
 och dessutom svarat svåra besvär på följdfrågan
Tycker du att du har svåra eller lätta besvär av ängslan, oro eller ångest?

I hög grad nedsatt aktivitetsförmåga

Omfattar urvalspersoner som har svarat ja på frågan
Har du svårt att delta i aktiviteter eller klara av sysslor som de flesta andra klarar av?

OCH

har svarat att det beror på hälsan på följdfrågan
Beror det på hälsa eller något annat?

OCH

har svarat ja på följdfrågan
Har dessa svårigheter pågått under minst sex månader?

OCH

har svarat mycket svårt på frågan
Skulle du säga att du har mycket svårt eller ganska svårt att delta i den/de aktiviteter som du har svårt att klara av?

Stora problem pga. dyslexi och/eller dyskalkyli

Omfattar urvalspersoner som har svarat ja på frågan
Har du dyslexi eller dyskalkyli?

OCH som svarat att de har stora problem på följdfrågan:
Tycker du att du har stora eller vissa problem att läsa, skriva eller räkna?

Neuropsykiatrisk diagnos

Omfattar urvalspersoner som ...

år 2016-2017 har svarat ja på frågan
Har du någon neuropsykiatrisk diagnos, som till exempel ADHD, ADD eller Aspergers syndrom?
 OCH som angett en neuropsykiatrisk diagnos på följdfrågan
Vilken diagnos har du?

år 2014-2015 har svarat ja på frågan
Har du ADHD, Aspergers syndrom eller någon annan neuropsykiatrisk diagnos?
 OCH som angett en neuropsykiatrisk diagnos på följdfrågan
Vilken diagnos har du?

Definition för tabellerna om föräldrar med barn 7–18 år

I tabellerna om föräldrar med barn 7–18 år definieras redovisningsgruppen avseende funktionsnedsättning på följande sätt:

Föräldrar som har barn (7-18 år) med funktionsnedsättning

I urvalspersonens hushåll finns det minst ett barn i åldern 7-18 år som antingen är barn till urvalspersonen eller till dennes make/maka/sambo. Intervjupersonen har svarat ja på minst en av följande frågor för minst ett av barnen 7–18 år i hushållet:

Har han/hon astma eller allergi som hindrar honom/henne i vardagen?

Har han/hon dyslexi, dyskalkyli eller tal- eller språkstörningar?

Har han/hon ADHD, autism, asperger eller liknande funktionsnedsättning?

Har han/hon en synnedsättning som hindrar hans/hennes dagliga liv och som inte går att korrigera med glasögon?

Har han/hon en hörselnedsättning?

Har han/hon en rörelsenedsättning?

Har han/hon någon annan funktionsnedsättning eller annat hälsoproblem som hindrar honom/henne i vardagen?